

Innlegg til formannskapsmøte 28.01.26.

(Skrevet av de tre fastlegene som alle nå står som tillitsvalgte, da opprinnelig tillitsvalgte er sykemeldt.)

Vi ønsker å rette oppmerksomheten mot en kritisk og mulig medisinsk uforsvarlig situasjon ved Gåseholmen helsesenter og Listalegene. Den planlagte sammenslåingen av disse sentrene – opprinnelig fastsatt til 1. mars 2026 – er nå foreslått utsatt i påvente av et nytt kommunalt bygg i Vanse. Denne utsettelsen vil skape en forverring av en akutt bemanningskrise som setter både pasientsikkerhet og arbeidsmiljø i alvorlig fare.

Aktuell situasjon

1: Bemanning:

- Ved Listalegene er det per nå kun én fastlege (som slutter i april), samt to legevikarer. (Tre fastlegelister, anslått ca 2800 pasienter)
- Ved Gåseholmen helsesenter er det én fastlege og to vikarer. (3 fastlegelister, anslått ca 3000 pasienter)

Vikarene er i hovedsak LIS1-ventere (altså har ikke hatt turnus enda) eller ALIS-leger (nettopp ferdig med turnus), som alle har behov for betydelig veiledning og oppfølging. Høyt fraværet blant noen av disse, kombinert med stadig utskifting, skaper en uholdbar arbeidsbelastning for de få faste legene som gjenstår.

Når en lege er borte, så må de andre legene ved legesenteret hjelpe til med å ta pasienter for denne legen, hvis det er noe som ikke kan vente (øyeblikkelig hjelp) (flere per dag er vanlig). Dette gir en stor belastning på gjenværende leger.

Det å bare være tre leger på et kontor gjør utfordringene større hva gjelder å ta ut ferie eller ha fravær for kurs.

Denne belastningen, som for noen har vart over flere år, har gjort at flere leger ikke klarer jobben sin lenger og flere har valgt å si opp sin stilling. Naturlig nok har det gitt ytterligere økt belastningen på de gjenværende legene. En negativ spiral. I verste fall står vi snart uten noen faste leger tilknyttet kommunens legesenter(e)

2: Faglig nivå

Dagens struktur med to små legesentre med kun 2 (snart bare 1) fastlege og spesialist i allmennmedisin gir risiko.

- Som nevnt over; vikarene har lite erfaring generelt som leger. Noen av dem har aldri jobbet innen allmennmedisin. Noen av dem har aldri jobbet i Norge før. Noen av dem er språksvake. Dette kan likevel være trygt nok, så lenge de har tett oppfølging og veiledning. Men det sier seg selv at én, eller to, fastleger, som egentlig har mer enn nok arbeid med å følge opp egne pasienter, ikke vil ha sjans til å gi nok veiledning til disse vikarene. Dette vil kunne gi uheldige konsekvenser for pasientene medisinsk sett.
- Selv om evt vikarer har erfaring som lege, vil de fortsatt være nye i miljøet, i lokalsamfunnet, i det lokale systemet ved legesenteret og med journalsystemet osv, og vil trenge opplæring og tid til å sette seg inn i dette, før de klarer å jobbe helt trygt og effektivt.

- Vikarer, i stedet for en fastlege, er for den enkelte pasient mye mer utrygt, da vikaren ikke kjenner pasienten fra før. Jo lengre tid med vikarer på en liste, jo dårligere kontinuitet. Det viser seg også i økende frustrasjon hos pasientene.

- I en slik situasjon vil det være enda mer uforsvarlig, kanskje heller ikke lovlig, å fortsette driften ved Listalegene, hvor det fra april av ikke er noen fastlege eller spesialist lengre. Hvis man velger å fortsette drift der, vil det være 3 uerfarne vikarer uten veiledning.

3: Rekruttering:

- Det vil være vanskelig å rekruttere leger (både vikarer og faste) til et legesenter hvor det fra før av bare er uerfarne vikarer - det sier seg selv. Et større miljø, med i det minste én erfaren, lokal fastlege vil være lettere å rekruttere til

- Kommunen har vært i kontakt med leger som muligens kunne tenke seg å komme og jobbe i Farsund, men forutsetning for dette er at det er et større legekontor med flere ansatte.

- Klarer man ikke rekruttere leger (og heller ikke vikarer) til hjemlene blir spiralen fort svært negativ - da rakner det

4: Økonomi:

Den nåværende utsettelsen har allerede ført til bruk av store summer med offentlige midler – blant annet ved oppussing av lokaler som ikke tas i bruk, innleie av «Smartlegene», samt tapte inntekter som følge av at fysioterapeuter har blitt oppsagt for å gjøre rom til flere leger. En sammenslåing nå er derfor også et spørsmål om ansvarlig forvaltning av økonomien.

Oppsummert om risikoen og bakdeler ved å ikke gjennomføre planlagte sammenslåing:

- Først og fremst: Det blir faglig uforsvarlig, kanskje til og med ulovlig (?) å la tre vikarer, noen svært uerfarne, jobbe alene ved Listalegene
- Det er fra før av ekstrem arbeidsbelastning for de gjenværende faste legene. Dette forsterkes ved å unnlate sammenslåing.
- Forverrede rekrutteringsutfordringer, da små fagmiljøer uten kollegial støtte og mange vikarer fremstår som lite attraktivt for nye søkere.
- Uten tvil betydelig dyrere med to legesentre i stedet for ett samlet

I ytterste konsekvens, men absolutt ikke usannsynlig: Reell risiko for total mangel på fastleger ved de kommunale legesentrene innen kort tid, dersom dagens situasjon vedvarer. Kommunen risikerer dermed en fullstendig kollaps av legetjenesten dersom det ikke handles raskt.

Tiltak og anbefaling

Tillitsvalgte i legeforening anbefaler på det sterkeste at kommunen gjennomfører den planlagte sammenslåing av Gåseholmen helsesenter og Listalegene for å sikre forsvarlig drift.

En sammenslåing nå vil:

- Skape et mere robust fagmiljø og bedre forutsetninger for kollegial støtte med tryggere pasientbehandling.
- Redusere belastningen på den enkelte lege slik at vi ikke risikerer at flere slutter
- Gjøre kommunen mer attraktiv for nye leger og bidra positivt i rekrutteringsarbeidet.
- Gi bedre økonomisk styring, ved å redusere kostbare og ustabile vikarordninger.

Oppsummering

Både Gåseholmen helsesenter og Listalegene har uttrykt et sterkt ønske om å slå sammen driften så raskt som mulig. Legene har hele tiden forholdt seg til at sammenslåing skulle skje 1. mars, og er nå svært overrasket over at dette vurderes utsatt.

Situasjonen er nå så alvorlig at videre utsettelse ikke er forsvarlig. Med kun én fastlege igjen ved de kommunale kontorene etter april, står vi overfor en akutt krise.

Vi ber derfor formannskapet fatte et snarlig vedtak om sammenslåing, slik at kommunen sikrer et stabilt, bærekraftig og forsvarlig helsetilbud for innbyggerne i påvente av evt. andre fasiliteter i fremtiden.

Dette kan ikke vente!

Mvh

27.01.26

Tillitsvalgte for fastlegene i Farsund:

Mette Bechsen

Johannes Maubach

Emma Remine Reisvaag Sunde